

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Piotr Mirek

Protokolant Olga Tyburc-Żelazek

w sprawie **M. W.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 listopada 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich

z dnia 21 października 2022 r., sygn. akt II K 485/21,

**uchyla zaskarżony wyrok w części zawierającej rozstrzygnięcia
zawarte w pkt 2 i 3, tj. o środku karnym w postaci zakazu
prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych oraz o
świadczeniu pieniężnym i sprawę w tym zakresie przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Siemianowicach
Śląskich.**

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że „w dniu 6 marca 2021 r. w S. kierował samochodem osobowym marki S. o nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości: 1,34 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt II K 113/13 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości”, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 178a § 4 k.k.

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich wyrokiem z dnia 21 października 2022 r., sygn. II K 485/21:

1. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego czynu z art. 178a § 4 k.k. i za to na mocy powołanego przepisu wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 42 § 2 k.k. nałożył na oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres 5 lat;
3. na podstawie art. 43a § 2 k.k. nałożył na oskarżonego obowiązek wpłaty na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 5.000 zł;
4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył na poczet kary pozbawienia wolności okres 2 dni rzeczywistego pozbawienia wolności od godz. 14:40 do godz. 15:50 w dniu 24 września 2021 r. oraz od godz. 15:00 dnia 6 marca 2021 r. do godz. 11:00 dnia 7 marca 2021 r.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 29 października 2022 r.

Kasację w sprawie wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając na niekorzyść skazanego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego z pkt 2 i 3 zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 42 § 3 k.k., polegające na jego niezastosowaniu i błędnym orzeczeniu wobec M. W., skazanego za czyn z art. 178a § 4 k.k., środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres lat 5 w oparciu

o przepis art. 42 § 2 k.k. w sytuacji, gdy Sąd Rejonowy skazując sprawcę za przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k., winien orzec zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów

mechanicznych dożywotnio, a nie zachodził wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami, pozwalający na odstąpienie od orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów,

- art. 43a § 2 k.k., polegające na jego błędnym zastosowaniu i orzeczeniu wobec M. W. skazanego za czyn z art. 178a § 4 k.k., obowiązku wpłaty na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 5.000 zł w sytuacji, gdy zgodnie z brzmieniem powyższego przepisu obowiązującym zarówno w dacie popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu, jak i w dacie orzekania, Sąd Rejonowy skazując sprawcę za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. winien orzec świadczenie pieniężne na wskazany wyżej cel w wysokości co najmniej 10.000 złotych”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie wskazanemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, albowiem Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich rażąco naruszył przepisy prawa materialnego, tj. art. 42 § 3 k.k. oraz art. 43a § 2 k.k. co skutkowało wydaniem rozstrzygnięć o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych oraz o świadczeniu pieniężnym, które nie uwzględniały obowiązujących w tym zakresie regulacji.

Podzielić należy stanowisko skarżącego, iż Sąd Rejonowy przypisując M. W. popełnienie występku z art. 178a § 4 k.k., zobligowany był, zgodnie z treścią art. 42 § 3 k.k., do orzeczenia wobec niego dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, a nie do rozstrzygania o terminowym zakazie w oparciu o przepis art. 42 § 2 k.k. Zgodnie z treścią przepisu art. 42 § 3 k.k. sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. - co miało miejsce w niniejszej sprawie, o ile sąd nie stwierdzi, że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, pozwalający na odstąpienie od orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów. Brzmienie przepisu art. 42 § 3 k.k., jak podkreślał w sprawie II KK 93/20 Sąd Najwyższy: „jest jednoznaczne i statuuje po stronie sądu orzekającego obowiązek orzeczenia zakazu

prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia m.in. przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Nie ulega żadnej wadliwości, że ten przepis ma charakter obligatoryjny, a tylko w wyjątkowym wypadku - uzasadnionym szczególnymi okolicznościami - pozwala na odstępnie od orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów” (wyrok z dnia 8 października 2020 r.).

Oskarżony M. W. prowadził pojazd mechaniczny znajdując się w stanie nietrzeźwości, a w chwili skazania był osobą karaną za przestępstwo podobne, co skutkowało przyjęciem kwalifikacji prawnej czynu z art. 178a § 4 k.k. oraz koniecznością zastosowania przepisu art. 42 § 3 k.k., zamiast art. 42 § 2 k.k. W sprawie nie zastały ujawnione okoliczności, które uzasadniałyby odstępnie od wymierzenia środka karnego określonego w art. 42 § 3 k.k. Okoliczności te musiały mieć charakter wyjątkowy, a mając na względzie podstawę prawną rozstrzygnięcia – przepis art. 42 § 2 k.k., a nie 42 § 3 k.k., stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy nie miał tej kwestii w polu widzenia.

Z kolei w zakresie drugiego z zarzutów wskazać trzeba, że w myśl przepisu art. 43a § 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 r., w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k., sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości od co najmniej 10.000 złotych do 60.000 złotych.

Sąd Rejonowy orzekając świadczenie pieniężne określone w pkt 3 wyroku błędnie ustalił jego wysokość, rażąco naruszając w ten sposób prawo materialne. Powołując prawidłową podstawę prawną, tj. art. 43a § 2 k.k., w związku ze skazaniem oskarżonego M. W. za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. - określając wysokość świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej winien je orzec w wysokości co najmniej 10.000 złotych.

W opisanym stanie rzeczy uznać należało, że Sąd Rejonowy rażąco naruszył przepisy prawa materialnego, tj. art. 42 § 3 k.k. i art. 43a § 2 k.k., które to uchybienia miały istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia Sądu, gdyż skutkowały określeniem stosowanej wobec oskarżonego represji karnej w sposób mniej dotkliwy, co stoi w sprzeczności z przywołanymi regulacjami Kodeksu karnego. Stwierdzenie zaistnienia

wskazanych nieprawidłowości w zakresie rozstrzygnięć o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych oraz o świadczeniu pieniężnym, które nie uwzględniały obowiązujących w tym zakresie regulacji, pociągnęło za sobą koniecznością uchYLENIA pkt 2 i 3 wyroku Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. W toku ponowionego postępowania Sąd będzie zobowiązany do respektowania obowiązującego prawa materialnego.

(K.G.)

[ms]